

Grad i okolica.**Javna blagodarnost.**

Odbor za podupiranje ratnih invalida grada Žemuna izriče ovime svoju zahvalnost svim onim plemenitim darovačima, koji brojnim preplatama pridonješe lijepom materijalnom uspjehu koncerta Zlatka Balovića.

Cista dobit iznosi 500 kruna.

Parastos blaženopočvšem kralju Miljanu.

Poštovaci i prijatelji blaženopočvšeg Nj. V. kralja Milana davaće mu na dan njegove smrti 11. februara (29. januara) tek god, u 10 sati prije podne, parasto s crkvi Svetog Marka.

Gostovanje bečkog pozorišta "Reimundtheater" u Beogradu.

Od 13. do 15. februara gostovaće u Beogradu, u novoprepravljenoj pozorišnoj dvorani „Kasine“ (menaža c. i k. etapog zapovjedništva) bečko pozorište „Reimundtheater“. Ove se predstave daju za c. i k. časnike i vojne činovnike, kao i za činovnike i činovnice na radu kod kojeg c. i k. nadleštva, a čist prihod upotrebiće se u dobrovorne ratne svrhe.

Karte se mogu dobiti u upravnoj pisari vojne glavne gubernije, a za podčasnike u odjeljenju za prijem oglasa „Beogradske Novine“.

Još se upozoruje, da program prvoga dana neće biti identičan sa programom trećega dana. Pored ponavljanja komada, koji se daje prvoga dana, izvešće se treće večeri još i probrani varijete-ski program.

Dobrovoljni se prilozi primaju sa zahvalnošću.

Na prvoj i trećoj večeri izvešće se kao dodatak programu jedna uvertira od generalštavnog kapetana Safrane ka.

Izgubljen pas bernardinac.

Nestao je jedan veliki pas bernardinac. Odaziva se na ime „Berno“. Ko ga nadje, neka ga predala u Siminou ul. br. 1, gdje će dobiti dobru nagradu.

Dotumarali psi.

Jedan je lovački pas, mrke boje sa bijelim pjegama, bez znaka, dotumaro zapovjedništvu vojne željeznice „Jug“. Pas se nalazi kod vojnog računskog ureda, gdje ga vlasnik može primiti. — Veliki beli ruski hrt je sa markom 1913 Beograd 572 dotumaro. Vlasnik ga može primiti kod računskog podčasnika Moora, momčadsko odjeljenje vojne željeznice „Jug“.

Kretanje stranaca.

Izveštaj prijavnog ureda od 8. februara: Prijavljeno 84, odjavljeno 2, presejena 44; u hotelima prijavljeno 131, odjavljeno 136, ostalo u hotelima prijavljenih stranaca 238.

Kako od ledine postaje ziratno zemljište?

Mnogo oko varoši i po selima imade ledine, pa bi bilo daleko bolje, da se ove preoru i zasade kupusom, krompirom ili povrćem. Medjutim vlasti skoro opšte mišljenje, da ledina kao ziratno zemljište skoro ništa ne vrijedi, da je suviše vlažno ili hladno. Medjutim se ledine i lošije livade, kad se dovoljno isuše i stručno preoru, mogu pretvoriti u najbolje ziratno zemljište, pa i na samom podvodnom zemljištu može uroditi dobra žetva.

Ako se hoće, da se ledine prevore u povratarško zemljište, onda prije svega treba obrati pažnju na to, da li se površina, koja se namjerava preraditi, ne nalazi suviše u hladovini, jer u hladu, ma i u manjem, povrće ne napreduje. Potrebna je sunčana strana i svjetlost. Hladovite površine treba iskoristiti kao livade, za proizvodnju ljevana. Ali ako se hoće da se sunčane livade pretvore u ziratno zemljište, potrebno je prije svegi ispitati, da li se zemljište može dobro isušiti, i da li voda pravilno otice u spremljene jame. U prošloj su godini zemljišta u nizinama mnogo patila od vlažnog vremena, zastala vlag je polvarila zemljište, i samo je tamo, gdje je voda pravilno otičala, bilo dobra žetva. Isušavanje je pak polje stručnog povrtara i privrednog kemijara. S toga ne treba nikad pristupati pretvaranju ledina i livade u ziratno zemljište prije, dok se o tome ne sasluša stručnjak od poziva, koji tek onda može dati tačnu ocjenu, kad lično preglede zemljište.

Kad se dalke livade ili ledina hoće da zasije, onda cijelu površinu treba plitko prekopati ili je plugom preorati, u male grudve, trule ožiljke trave po mogućству isitići pa ih onda 25 do 30 cm. duboko zakopati ili zaorati u zemlju, gdje neće istrušiti nego ugnjilići; u istrušenom stanju oni su djubrište za rasprostiranje biljki, u ugnjiljenom stanju oni sprječavaju da se kojen biljke širi, jer je ukljepena, ugnjiljena crnica (zemlja) škodljiva za razvijanje biljki.

Prije ljeta poslije ugarenja livade ili ledine ne treba oključati zasijavati povrće,

krumpir ili kupus, nego zemljište treba prvo zasijati ječmom ili zobi, da bi se zemljište dovoljno izvjetrilo, oslobodilo kiseline i da bi se ožiljci trave u zemljištu dobro ugnjili. S jeseni se baciti na zemljište vještačko gnojivo (tako zvani Thomasmehl), da bi se ova gnojiva u zemlji dobro rastvorila. Idućeg proljeća, u februaru i martu, nagnuti se kalijom, i onda se, poslije dubljeg oranja, može zasaditi krumpir, kupus i razno povrće.

Ne treba pak misliti, da zemljište livade ili ledine, koje je već samo po sebi crnica, nije potrebno djubriti štalskim džabretom. Štalsko djubre je uvijek osnova usječnog rada u vrtovima i na njivama, i tek onaj postiže u tome visinu usjeća, koji razumim izmjeničkim radom svake treće godine jedan put djubri svoje njive. Svo kupusasto povrće traži dobro djubre, na čije mjesto u drugoj godini dolaze krumpiri, u trećoj korenasto povrće, mehunasto povrće, luk i t. d. Dakle svake treće godine treba trećinu zemljišta potpuno djubriti, a kao dopunu svake druge godine izvršiti vještačko djubre; ovi su radovi potrebni, ako se hoće, pri inače razumnom obdjeljivanju, da se na livadama zemljište postigne uspljivo.

Još nekoliko riječi o vrijednosti livadastog zemljišta za proizvodnju krumpira. U opšte se misli, da krumpiri su livadarski zemljišta, dakle u nizinama, nijesu ukupni, da nemaju dovoljno skroba i da se teško kuhaču. To je mišljenje pogrešno. U kišovitim godinama, kad vlažne nizine mogu pate od nagomilavanja vode, krumpiri su doista nešto vodnjikavi, ali u redovnim godinama nema boljih krumpira nego li su nizinskih zemljišta. Naročito rani krumpiri svih vrsta vrlo dobro uspjevaju u nizinama i donose odličan prinos. Istina se zemljište u nizinama obradije obično 14 do 20 dana docnije nego li pjeskoviti, ali krumpir u nizinama daleko brže napreduje i prestigne u razvijanju onaj na pjeskovitom zemljištu, on je već u junu i julu potpuno sazrio. Njemu ne škodi ni proljetni mirazevi, jer mu se većinom list ne razvija brzo te se u slučaju studenog proljeća može lakše zatrpati zemljom.

Obradjivanje graška i njegovu zaštitu protiv pticije proždrži-vosti.

Najmilija i najprobajčnija je obrada povrtarstva zasijavanje graška; ona daje dobar prinos, kad se poređak sijanja pravilno vrši, u zelenom i nezrelem grašku od mjeseca maja, pa do u poznu jesen.

Grašak traži šupljikav toplo zemljište, koji je smije biti svježe zadubreno. Treba dađe za obradjivanje spremiti tako zemljište, koje je u prošloj godini bilo podjubreni i na kome je bio zasadjen kupus ili njemu slično povrće. Grašak spada u ono povrće, koje na mrazu nije osoblito osjetljivo. U blagim predjelima, gdje obično nema oštре zime, grašak se može već u jeseni zasijati; u srednjoj Evropi i kod nas prvo zasijavanje se može vršiti krajem februara i početkom marta.

Da bi se dobio što raniji prinos graška, treba ga zasijati u plitkim sanducima u djubrevitoj leji ili u umjereno toplim prostorijama, i to već u polovini februara. Izniknuti biljki treba blagovremeno nавiknuti na vazduh i po mogućstvu ih preko dana držati napolju, da bi se odrižale i ostale dosta zbijave. Čim biljke za 5 do 10 cm izrastu, one se mogu presaditi u spremjene leje. Pošto se preporučuje što gnojče zasadjivanje, potrebno je uzeti tri do četiri biljke zajedno i presaditi ih u četiri reda, u leji od 1 metra širine, u odstojanju od 15 cm. Ako se one malo zaliju, rastu dalje bez ikakvog zastoja. Kad biljke dovoljno očvrstnu, hladnoća od nekoliko stepeni ništa im ne škodi.

Pri samom obradjivanju treba upotrijebiti što je moguće rane vrste graška. Cijenovnici trgovina su sjemenjem daju u tom pogledu bogat izbor. Niske vrste u toliko su probajčne, što se one i bez tačkanja razvijaju i donose plod. Visoke vrste se moraju prućem podupreti čim biljka za šaku visoko iznikne. Razumije se po sebi, da se presadjivanje visokih vrsti mora vršiti u većem razmaku, te se u jednoj leji može presaditi najviše dva do tri reda.

Ako se želi da se preko cijelog ljeta dobije zeleni grašak, onda se zasadjivanje mora vršiti u medjuvjernom od dvije sedmice do jula. Po sebi se razumije, da se za vrijeme suše leje moraju zaliyat; gnojno zalijanje se ne preporučuje, jer se na svježe zadubrenom zemljištu travuljina brzo razvija, što biva na štetu prinosu. Ako se želi dobiti sjemenjake, onda se zeleni grašak ne smije brati, cio plod treba ostaviti da se sjeme razvije. U tome slučaju grašak ostaje toliko dug u biljki, dokle lišće ne počuti. Tada se obere, dobro isuši i mlati, a mogu se mehunke i rukom oljuti.

Za zaštitu profivu ptica, koje vrlo rado vade izniknute klince iz zemlje, a i sam knutni grašak, preporučuju se razna srestva, ali su skoro sva ta srestva bezuspješ-

na. Kao dobro zaštitno srestvo se do sad pokazalo, kad se 10 cm. visoko nad lejom, u jednom okviru letava, razapnu što gušću mrežu crnog konca, a ta je zaštićena u toliko probajčnici, što se mreža učvršćena u okviru može po potrebi prenositi na razna mjesto.

Ova prenosna mrežasta zaštitna srestva ne treba položiti sa svim na zemlju, niti treba na zgodnim podupirajcima postaviti u visini od 10 cm nad lejom. Kod svih tih zaštitnih srestava treba paziti, da ona sa svih strana zatvara zemljište, jer se ptice inače ma s koje strane mogu provući, i onda je sva muka u札udna.

Trajna je zaštitna zasadijenih leja protiv pticije proždrži-vosti i gušće izradjena mreža od tankih žica, sa razmakom pletiva od 1½ cm., koja se može izraditi u komadima od 1 metra. Ti se komadi na svete četiri strane u pravogoljunku saviju i tim načinom daju vrlo dobro srestvo protiv ptica, jer se može na svakom mjestu zgodno upotrijebiti. I ovdje treba paziti, da je zemljište sa svih strana zatvoreno.

Kao što smo gore napomenuli, ima raznih srestava, koja se u povrtarstvu primjenjuju radi zaštićenja zasadijenih biljki, ali su najprobajčnije gore opisana mrežasta pletiva, bilo od konca ili žica.

Narodna privreda.**Priredno stanje zaposjednutih dijelova Srbije u godini 1916.**

Priredno stanje: Nova 1916. godina je zatekla Srbiju u stanju prirednog sloma. Razbijelo stanovanstvo se isitna počelo da vraća svome ognjištu, ali je sve još nosilo na sebi trag skoro okončane norbe; stare organizacije su bile uništenе, a nove su morale tek stvarati. Završetak 1916. i početak 1917. godine prikazuje zemlju, i pored ratnih šteta, privredno pognutu, snabdjevenu sa svima privrednim uređenjima. Vrlo je teško u okviru jednog kratkog izveštaja govoriti o svima preobražajima, s toga ćemo se u produženju dotali samo glavnih pojedinosti. Potrebno je tako izvesti čitavu ratnu privrednu organizaciju, koju je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

Potpisnička privreda: U poljoprivredi se vojna uprava potpisivala načela, da se radi ponovne proizvodnje što je moguće više zemljišta obrijeti. Čitavu niz ratnih privrednih organizacija, koju je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

Potpisnička privreda: U poljoprivredi se vojna uprava potpisivala načela, da se radi ponovne proizvodnje što je moguće više zemljišta obrijeti. Čitavu niz ratnih privrednih organizacija, koju je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

Potpisnička privreda: U poljoprivredni stanici se ograničila na obdjeljivanje državnog i crvenog hranjiva, kao i na ona zemljišta, kojima je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

Potpisnička privreda: U poljoprivredni stanici se ograničila na obdjeljivanje državnog i crvenog hranjiva, kao i na ona zemljišta, kojima je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

Potpisnička privreda: U poljoprivredni stanici se ograničila na obdjeljivanje državnog i crvenog hranjiva, kao i na ona zemljišta, kojima je bio zadatak da riješe za državni život najpotrebitije priredne zadatke. Napušteno zemljište je primoravano na prinos, srpski zemaljski proizvodi s jedne strane, i potrošački i industrijski proizvodi s druge strane zadavali su mnogo posla našim kontrolnog trgovinskog prometa. Povodom uspostavljanja skoro redovnih prilika, uzdizalo se blagostanje u zemlji, seljak je došao do veće gotovine novca, našao je odličan trg za svoje proizvode i postao je dobar potrošač uvezene robe.

je upotrebljena za ratne svrhe, kao za željezničke pragove, gorivo i t. d. S proljeća 1916. preduzeti su na Avali šumski radovi guljenja rastovne kore. — Jednovremeno su preduzeti šumski radovi u planini Tara, jednom državnom prostoru četinstišta Šuma, koja je bila otvorena vještačkim točinama. Prije svega su zaplijenjene zalihe, koje su u šumli nadjeni, oko 6000 ml. četinstog drveća, koje je kupljeno. Tim drvetom su mogle zaplijenjene strugare opet otpočeti sv. i rad, a neprekidno trajao, da bi se mogla u zemlji podmiriti potreba vojne glavne gubernije za željezničke i drumske radove, kao i za razne gradjevine, za koje je potrebno bio moko i za gradivo sposobno drvo.

